

dat in het boek gegeven wordt ('ten slotte' in de betekenis van 'als laatste', p. 52 en p. 129). Als Vlaming ervaar ik dan omgekeerd weer nauwelijks verschil tussen 'Ik vind het leuk/prettig met jou uit te gaan', terwijl daar wel een kadertje aan gewijd wordt. Maar ach, misschien zijn wij Vlamingen gewoon prettig gestoord met onze soms wat striktere regels en de Nederlanders vinden dat hopelijk leuk.

### Tot slot

De auteurs wijzen er nadrukkelijk op dat het niet de bedoeling is de behandelde vragen en antwoorden integraal in een les te behandelen. Dit boek is een naslagwerk om beter voorbereid de anderstalige klas in te stappen of om cursisten te helpen wanneer bepaalde vragen opduiken. Ik ben ervan overtuigd dat dit inderdaad het geval is en herhaal hier als besluit graag mijn positieve mening over dit werk. Kopen en wel meteen. Voor de prijs hoeft u het zeker niet te laten!

Ann De Schryver  
deschryver87@scarlet.be

## Ben je tof? Hoe ging het met je? Ben je 'Thuis in taal'?

Freddy Hofmans, Jean-Paul Steevens & Etienne Wils (2007). *Thuis in taal. Nederlands voor anderstaligen. Richtgraad 1.1.1 en 1.1.2*. Antwerpen: De Boeck. Leerwerkboek (=studentenboek). Prijs: € 13,40.

*Handleiding met audiomateriaal, minigrammatica en beeldwoordenboek (alle nog te verschijnen). Info op <[www.uitgeverijdeboek.be](http://www.uitgeverijdeboek.be)>*

Een mooie, verzorgde en kleurrijke uitgave met goede foto's en tekeningen. Een titel die zeker in het kader van inburgering interesse opwekt: *Thuis in taal* (verderop: TiT). Op de kaft achteraan lezen we: "Thuis in taal is gebaseerd op de verworvenheden van de communicatieve methode en volgt de meest recente versie van de leerplannen. De klemtoon ligt op vaardigheden [...]. Er

werd naar gestreefd om de taalhandelingen zo taakgericht mogelijk aan te brengen." Op de site staat ook nog: "De methode staat garant voor [...] het gebruik van authentiek tekstmateriaal en ludieke gesprekken, de actieve participatie van de student en aangename lessen door de afwisseling". En dat alles voor een heel redelijke prijs. We dachten: Mooi! Na Zo gezegd (zie VONK,



35/3, februari 2006), een degelijke reeks handboeken voor Nederlands aan anders-taligen, nog nieuw en goed lesmateriaal uit Vlaanderen! Maar worden de beloftes waar-gemaakt?

### **Klemtoon op vaardigheden en recente taalonderwijsdidactiek?**

We bekeken de aanpak van de vier vaardigheden in dit materiaal.

*Luisteren.* Er wordt nooit met luisterrondes gewerkt die steeds dieper op de beluisterde tekst ingaan (concentrisch luisteren), evenmin is er sprake van voorspellend luisteren. Er is telkens één luisteropdracht die via twee of drie keer luisteren opgelost moet worden. Bovendien kan een aantal luisteropdrachten perfect opgelost worden zonder naar het bijhorend fragment te luisteren (bv. meubels in een kamer juist benoemen (p. 40), de kamers in een huis benoemen terwijl er tekeningen van de meubels en een bemeubeld grondplan van het huis gegeven worden (p. 156)). De technische en inhoudelijke kwaliteit van de luisterteksten zelf konden we nog niet beoordelen, maar we kunnen toch al stellen dat er niet volgens de recente ideeën rond luisterdidactiek gewerkt wordt.

*Spreken.* Er wordt in elk hoofdstuk gestart met een tekst die het nieuwe thema introduceert, meestal een dialoog. Het is zonder handleiding niet duidelijk wat daarvan de bedoeling is (beluisteren, vragen beantwoorden, (luidop) lezen,...?), maar als tweede onderdeel volgt steeds een spreekopdracht waarbij de cursisten per twee de aangeboden dialoog moeten oefenen met kleine variaties. Die variaties worden opgesomd, de cursist kiest uit het rijtje. Hoewel er als derde onderdeel soms een vrijere spreekopdracht (per twee of in kring), een rollenspel of een raadspel volgt, krijgen we sterk de indruk dat dit materiaal zich grotendeels beperkt tot de

'automatiseringsfase' van het spreken: een basisdialoogje wordt gedrild. Er is een gebrek aan spreekoefeningen met informatiekloof (A/B-oefeningen). En wat blijkt als er op p. 68 toch met een A- en een B-rol gewerkt om het geven van weginstructies te oefenen? A en B beschikken over precies dezelfde informatie...

*Lezen.* Er is bijzonder weinig confrontatie met authentiek materiaal en als het er al is (bv. reclame voor een hotel, een aankondiging van een activiteit (p. 65), ...), komt de bijhorende opdracht vaak neer op kopiërend schrijven in plaats van op globaal of juist gericht leren lezen. Er wordt op geen enkele manier met de cursisten gewerkt aan voorspellend lezen op basis van foto's of tekstkenmerken, aan het leren overslaan van niet-relevante informatie, aan het leren verwerken van teksten die qua niveau hoger liggen dan het reeds bereikte productieve niveau. De meeste leesteksten bevatten zelfs geen opdracht, ze staan er gewoon.

*Schrijven.* De schrijfopdrachten zijn overwegend structuuroefeningen rond een grammaticaal item (in het meervoud schrijven, geen of niet invullen,...). Er zijn weinig functionele en realistische schrijfopdrachten. Nochtans zijn die ook heel goed mogelijk op beginnersniveau, bv. een afwezigheidsverontschuldiging, een wenskaart (zie de leerplannen en de reeds genoemde methode *Zo gezegd*). Als we dan bij die structuuroefeningen bovendien nooit een samenhangend geheel aantreffen (enkel losse zinnen) en uitkomen op zinnen als 'Ben je tof?' (p. 21) en 'Hoe ging het met je?' (p. 121), dan slikken we echt even...

### **Receptief voor productief?**

We stellen ook vast dat het principe 'receptief voor productief' (bij de vaardigheden: eerst luisteren, dan pas zelf spreken; eerst lezen, dan pas zelf schrijven) flagrant

met de voeten getreden wordt. Ook bij het doen verwerven van woordenschat geldt dat na de fase van het aanbod en de semantiseringswaarde aan de betekenis van de woorden gewerkt wordt, receptieve verankeringsoefeningen zouden moeten voorafgaan aan productieve in plaats van omgekeerd... In TiT lezen we echter op p. 12: *"Leer eerst de cijfertabel op p. 14 uit het hoofd."* Er wordt niet vooraf aan herkenning van cijfers gewerkt (bv. in een reeks het door de leerkracht genoemde cijfer omcirkelen) en nog vóór de opdracht op p. 12 moeten cursisten op de vraag 'Hoe oud ben je?' kunnen antwoorden. Cursisten moeten eerst zelf de weg wijzen (p. 68), en pas nadien een beschreven traject op een plan aanduiden (p. 69). En zo kunnen we nog even doorgaan...

### Taakgericht? Taalhandelingen?

Uit een aantal reeds vermelde aspecten (drillen van basisdialoog, talrijke structuuroefeningen) wordt reeds duidelijk dat dit handboek niet opgebouwd is vanuit de reële taken die cursisten buiten de klas moeten kunnen uitvoeren, noch vanuit taalhandelingen, maar wel volgens een grammaticale leerlijn. Het imperfectum (de OVT) wordt in TiT vóór het perfectum (de VTT) behandeld, wat volledig indruist tegen de functionele volgorde. We gebruiken in het Nederlands, zeker in spreektaal, immers veel vaker het perfectum dan het imperfectum. De dagboekfragmenten op p. 99 en de conversatie op p. 107 doen dan ook hoogst onnatuurlijk aan. (We laten dan nog buiten beschouwing dat een anderstalige zijn dagboek hoogstwaarschijnlijk in zijn moedertaal zal schrijven...)

De dialoog 'Yasmin thuis' op p. 55 heeft het aanbrengen van de bezitsvorm als doel (bv. 'mijn moeders trui') en is een topper wat onnatuurlijke taal betreft. De cursisten leren

daarentegen pas op p. 136 hun naam spellen, wat nu toch wel bij uitstek vooraan zou horen in een taakgerichte cursus...

De vier herhalingsopdrachten die in het boek opgenomen zijn, bewijzen het grammaticale vertrekpunt eens te meer: het gaat om vier 'zelfcontroletoeetsen' waarin weinig sprake is van functionele, op vaardigheden gerichte opdrachten... De woordkeuze 'zelfcontroletoeetsen' in plaats van 'zelf-evaluaties' (cf. *Zo gezegd*) is op zich al veelzeggend.

Ondanks bepaalde creatievere opdrachten die door een ervaren leerkracht tot min of meer realistische taken kunnen omgebogen worden, ruikt alles hier naar een herrijzenis van de grammaticamethode. We benadrukken dat we niet tegen grammatica zijn, maar dan wel met een zinvolle didactische aanpak en in functie van de doelen, niet als doel op zich.

### Andere negatieve punten

Het steeds weerkerende stramien per hoofdstuk bevordert wel de overzichtelijkheid, maar wekt vrij snel ook een saaie indruk. Dat er weinig rekening gehouden wordt met de niet altijd kapitaalkrachtige doelgroep, stoort ons ook. Wat te denken van een 'goedkope' jurk van € 229 (p. 51)? We kwamen tot de verrassende ontdekking dat we in Vlaanderen cadeautjes niet meteen uitpakken, maar eerst vragen wat erin zit, daarop een antwoord verwachten en dan pas het geschenkje uitpakken (p. 27). De zin 'Je bent een goede vriend' wordt volgens TiT typisch met 'Juist' beantwoord (zie kadertje 'Ik onthoud', p. 50). En dan zwijgen we nog over echte fouten: 'De hoofdstad is Brussel, \*die ook de hoofdstad van Europa is' (p. 45); 'Wat vind je van deze jurk? Is \*ze niet te groot of te klein?' (p. 51); '\*Om hoe laat?' (dialect,



maar op p. 66 in het kadertje 'Ik onthoud'). De zinvolheid van de woordenschatselectie durven we ook nogal eens betwijfelen. Als er dan eens een wat langere authentieke tekst in het materiaal zit (p. 145), dan gaat het om een vertaling uit het Engels... Mens-erger-je!

### Testfase?

Een aantal leerkrachten die op de presentatie van dit lesboek aanwezig was<sup>1</sup>, vroeg zich af hoe dit boek door een testfase geraakt is... Er is geen testfase geweest, de auteurs hebben immers voldoende ervaring:

samen 120 jaar, zo vernamen we... Zelfs als dat zo is, dan vinden wij het niet kunnen dat nieuw lesmateriaal niet wordt uitgetest voordat er tot publicatie wordt overgegaan.

### Aanschaffen? Nee!

Ondanks de mooie uitgave en de lage prijs, ondanks een aantal informatieve teksten over België, ondanks hier en daar activerende of min of meer functionele opdrachten en ondanks occasionele humor in de dialoogjes, kunnen we alleen maar afraden dit handboek te kopen. Er is veel beter op de markt.

*Ann De Schryver, Jes Leysen en Kris Van Cappellen  
deschryver87@scarlet.be  
jes.leysen@ua.ac.be*

### Noot

- 1 Het zijn diezelfde collega's die ons vroegen een bespreking te schrijven. We danken hen voor hun inbreng daarbij.*